

YAŞAR ÜNİVERSİTESİ

Ege Bölgesi'ndeki
Çevreci Sivil Toplum Kuruluşları
Üzerine Bir Değerlendirme

YAŞAR ÜNİVERSİTESİ
İşletme Fakültesi

YAŞAR ÜNİVERSİTESİ
Akdeniz Uygulama ve Araştırma Merkezi

EGE BÖLGESİ'NDEKİ ÇEVRECİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Özge Can
Dr. Defne Gönenç
Büşra Sarıkaya
İrem Ak

Nisan 2021

Yaşar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi 093

Yaşar Üniversitesi İşletme Fakültesi

Yaşar Üniversitesi Akdeniz Uygulama ve Araştırma Merkezi

Lütfen bu rapora referans vermeyiniz. Bu araştırma projesinin ilgili akademik çıktıları hazırlık aşamasındadır.

Hazırlayanlar

Dr. Öğr. Üyesi Özge Can: Doktorasını Sabancı Üniversitesi'nde Yönetim Bilimleri alanında tamamlamıştır. 2013 yılından beri İzmir Yaşar Üniversitesi'nde tam zamanlı öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Ayrıca Belçika'daki Antwerp Üniversitesi'nde doktora sonrası araştırmacı olarak görev almıştır (2014-2015). Araştırma ilgisi ve yaptığı yayınlar şu konuları içermektedir: örgütsel kimlikler ve sınıflandırmalar, kurumsal mantıklar, kurumsal girişimcilik, yenilikçi ve rekabetçi kümeler.

e-mail: ozge.can@yasar.edu.tr

Dr. Defne Gönenç: 2019 yılından beri Yaşar Üniversitesi Akdeniz Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde çalışmaktadır. 2010'da ODTÜ Uluslararası İlişkiler bölümünden birincilik derecesi ile mezun olmuştur. 2012'de burslu okuduğu Cambridge Üniversitesi Uluslararası İlişkiler'de yüksek lisans derecesini tamamlamıştır. 2018 yılında İsviçre'nin Cenevre kentindeki Graduate Institute of International and Development Studies'de Uluslararası İlişkiler doktorasını bitirmiştir. Birçok akademik yayını ve de bir kitabı bulunan Gönenç uluslararası çevre politikası, iktisat politikası, Akdeniz ve Hindistan üstüne çalışmaktadır.

e-mail: defne.gonenc@yasar.edu.tr

Büşra Sarıkaya: Lisansını 2018 yılında Yaşar Üniversitesi İngilizce İşletme bölümünde tamamlamıştır. İngilizce İşletme bölümünde, Yönetim alanında yüksek lisansına devam etmektedir. Yönetim ve İnsan Kaynakları başlıca ilgi alanıdır. Projede araştırma asistanı olarak görev almıştır.

İrem Ak: Yaşar Üniversitesi İşletme ve Uluslararası Ticaret ve Finansman bölümlerinde lisans eğitimini sürdürmektedir. Yaratıcı pazarlama, sürdürülebilirlik, etki yaratımı, sinema, yabancı diller ve yoga ile ilgilenmektedir. Ak, projede araştırma asistanı olarak görev almıştır.

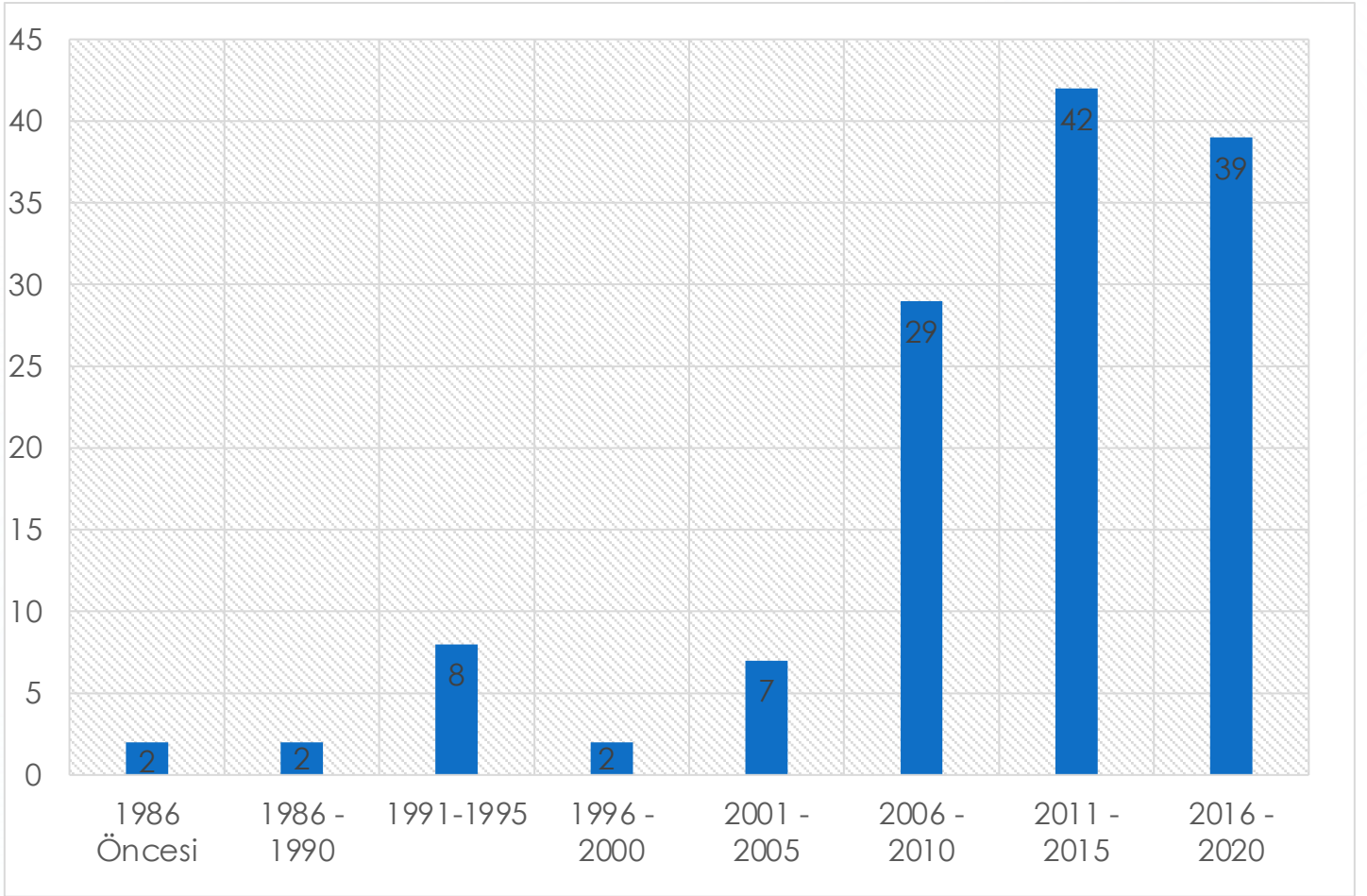
Giriş

Bu rapor, Yaşar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi 093'ün bulgularını özetlemektedir. Araştırmadaki veriler, Ege Bölgesi'ndeki 8 ile ek olarak Balıkesir ve Çanakkale'deki toplam 150 çevreci kuruluştan online anket yöntemi ile toplanmıştır. Çevreci kuruluşlar anketi Ağustos 2020 ile Aralık 2020 arasında doldurmuşlardır. Anket, bölgedeki hem kurumsal çevre örgütleri hem de çevre hareketleri tarafından doldurulmuştur.

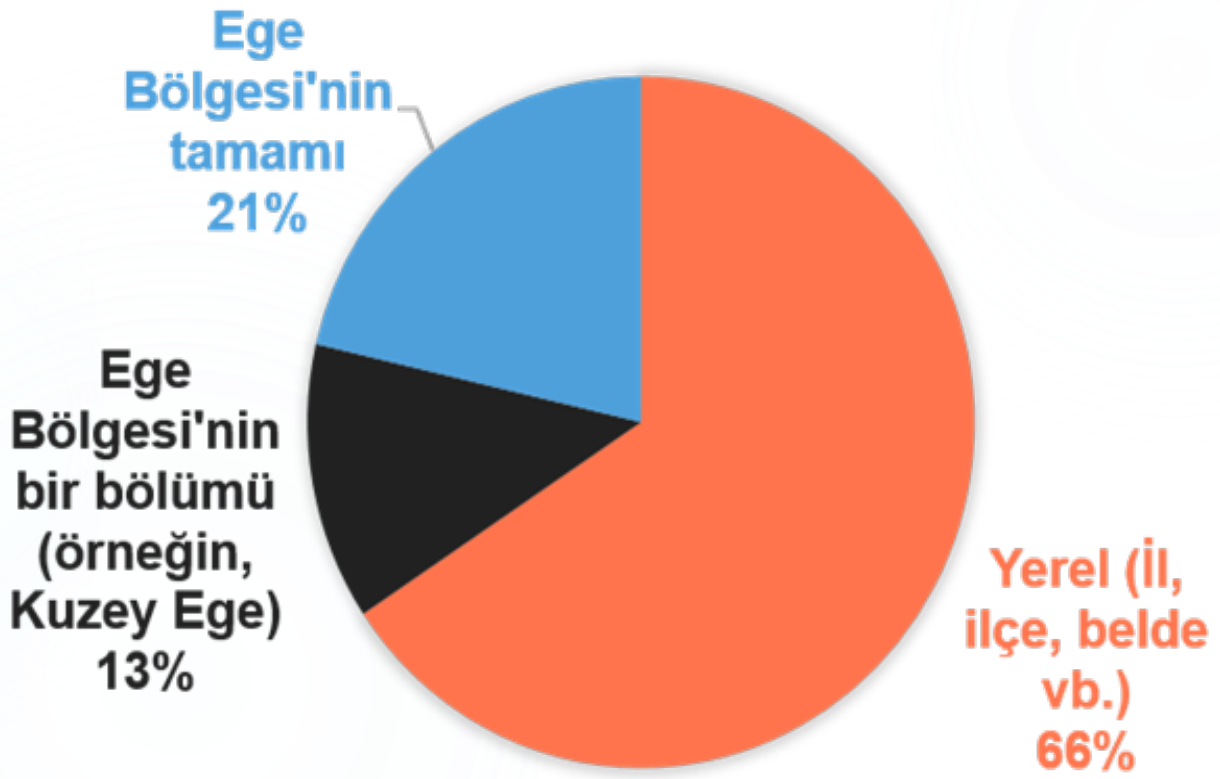
Yanıt veren 150 kuruluşun 131'i yerelde faaliyet gösteren bağımsız çevreci kuruluş iken, 19'u tüm Türkiye'de faaliyet gösteren dört büyük çevreci dernek ve vakfın Ege Bölgesi'ndeki şubeleridir.

Destekleri için Yaşar Üniversitesi'ne ve araştırmamıza katılan tüm çevreci kuruluşlara teşekkür ederiz.

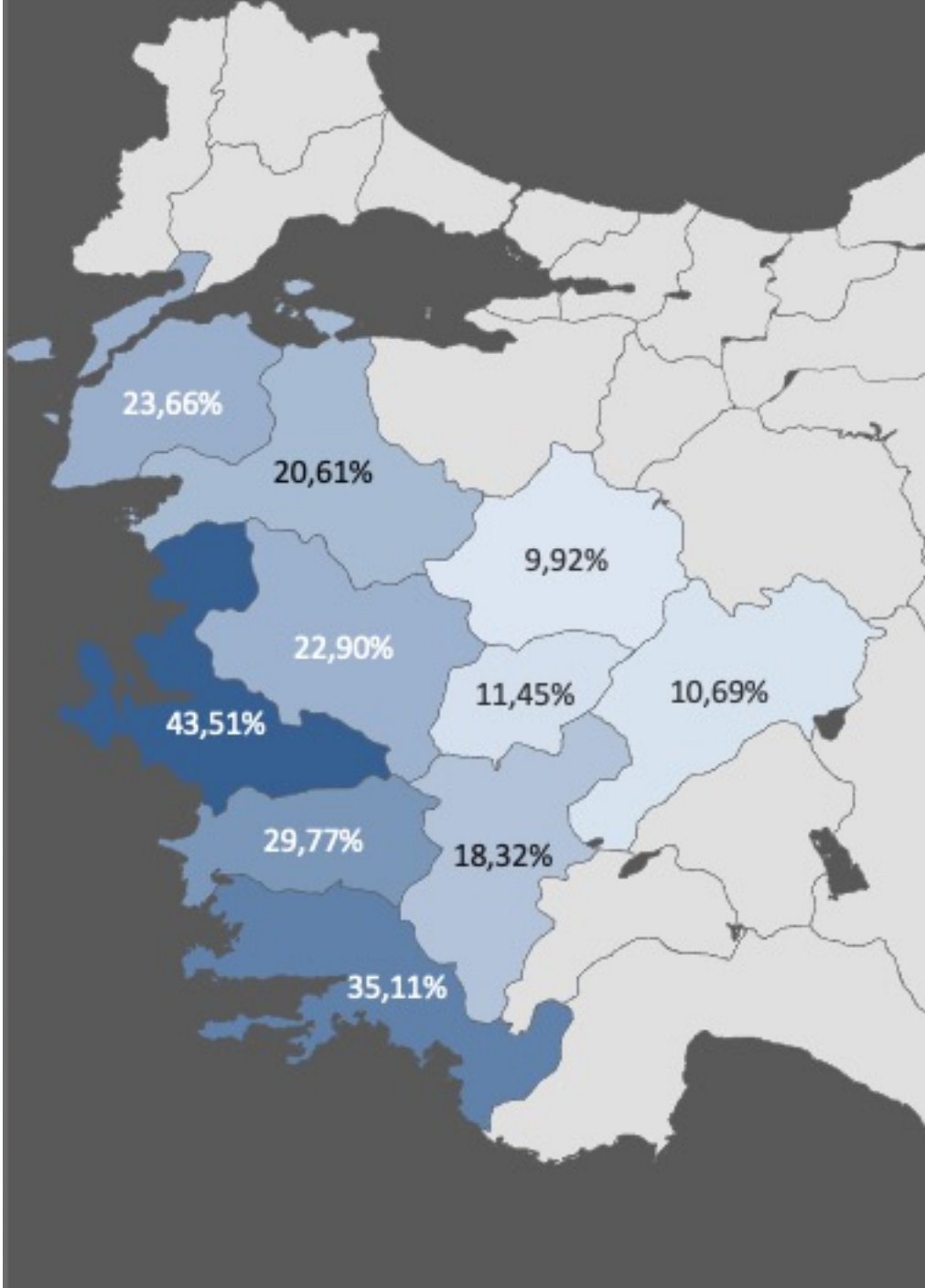
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Kuruluş Yılları

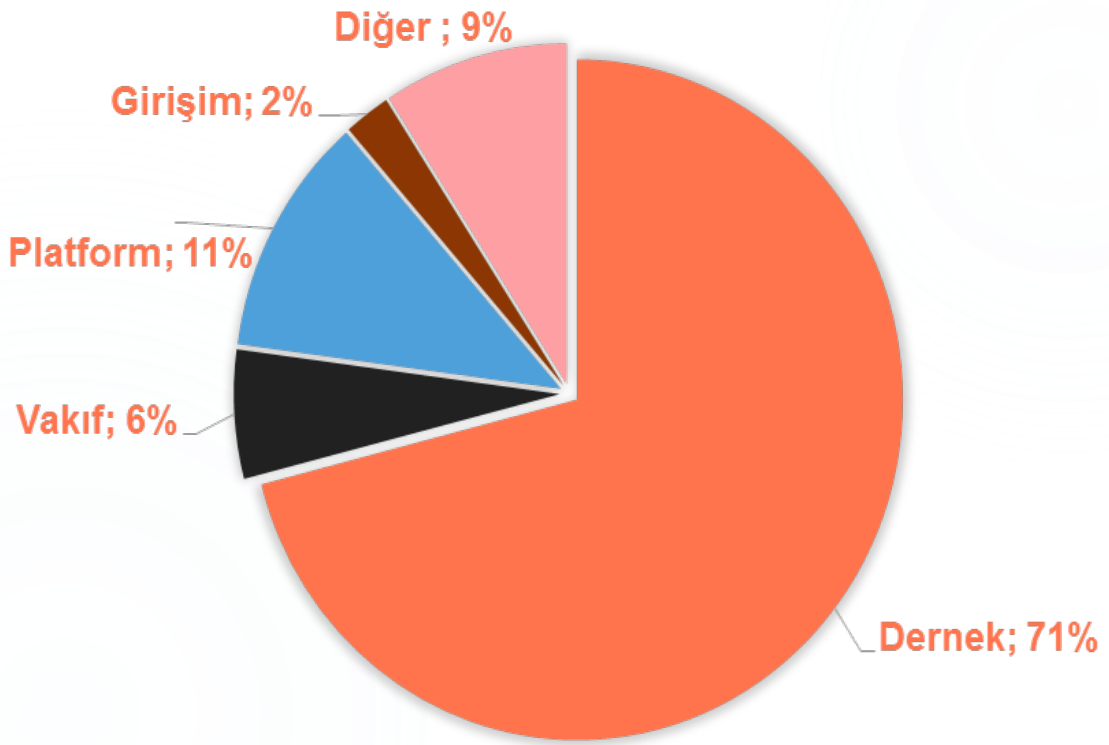
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Faaliyet Ölçeği

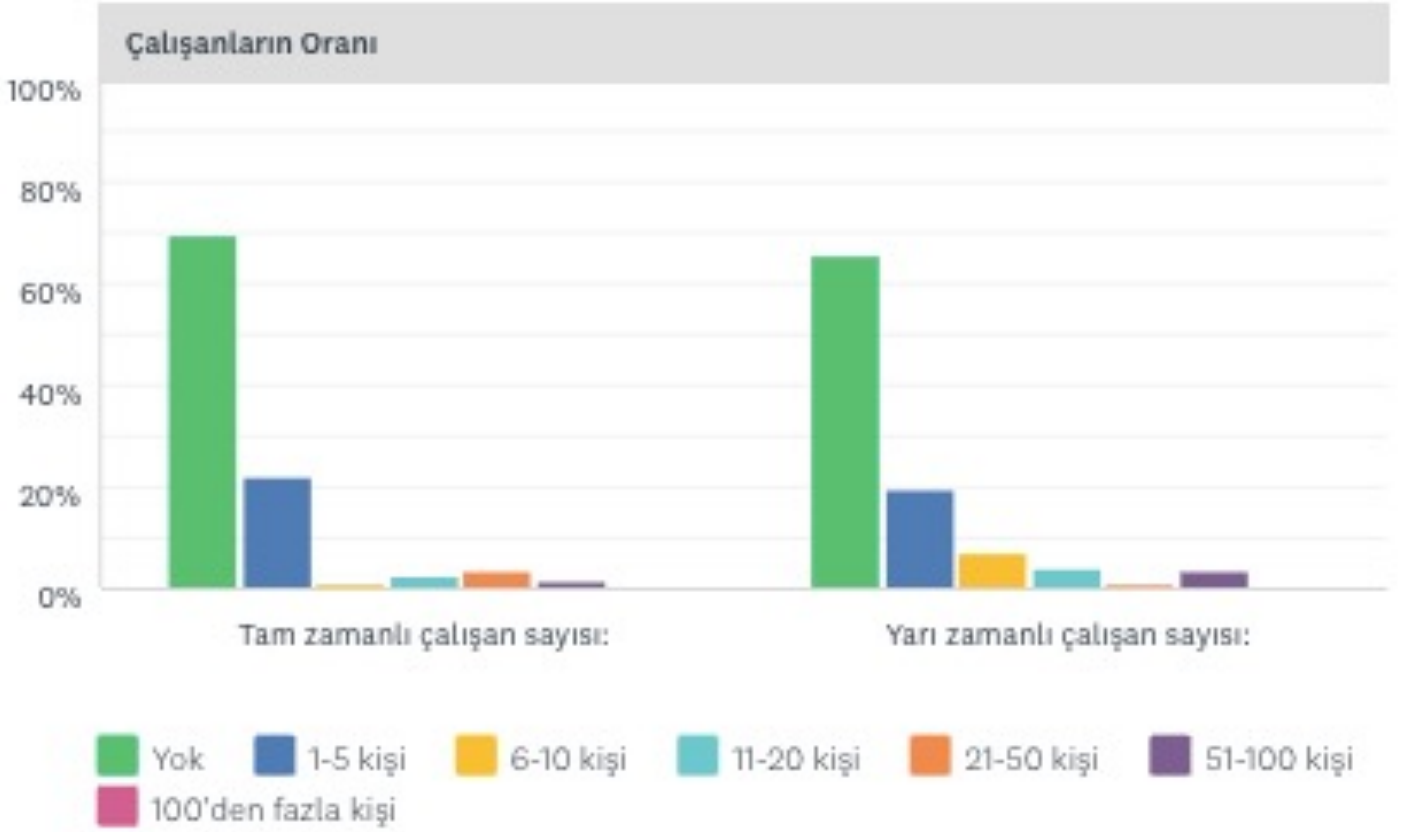
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Faaliyetlerinin İllere Göre Dağılımı

Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Örgütsel Formu

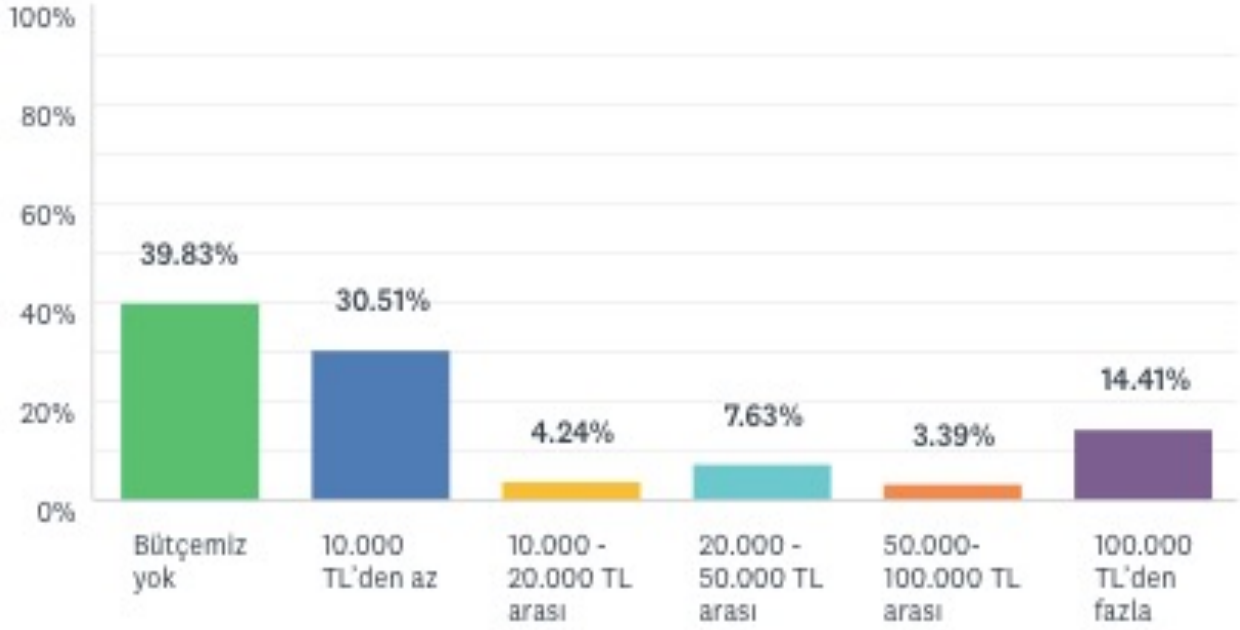
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Çalışan Sayısı

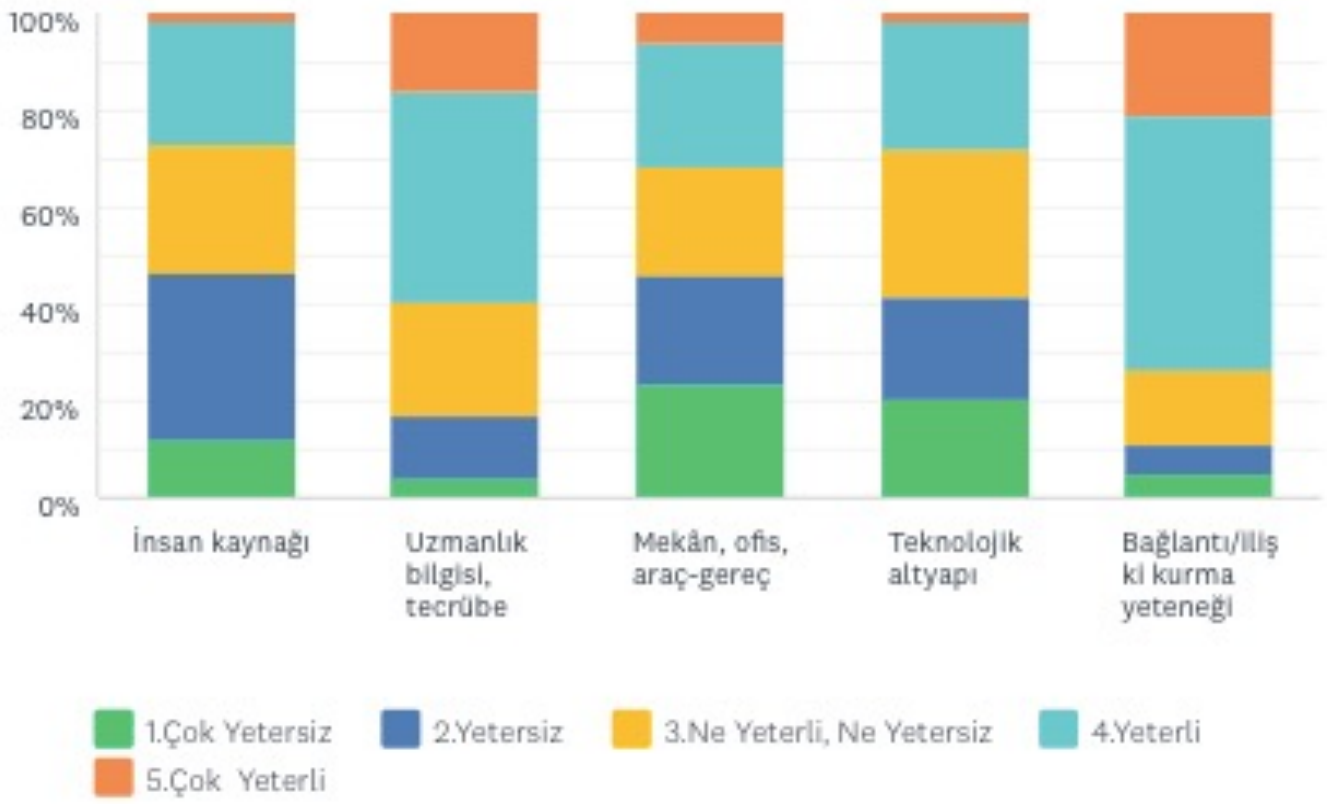
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Amaçları

Amaçlar	%
Toplumda çevre bilincini arttırma, kamuoyu oluşturma	84
Çevreyi olumsuz etkileyen kanunlara/uygulamalara karşı mücadele etme	47
Yerel halka çevreci uygulamalarda ve çevre mücadelesinde destek olma	44
Yaşam tarzını değiştirme; çevreci bir yaşamı teşvik etme	35
Yeni çevreci yasaların yapılmasına, kararlar alınmasına katkı sunma	28
Çevreye zarar veren bireysel/ kurumsal aktörleri ifşa etme	24
Çevresel gözlem, araştırma, raporlama yapma	23

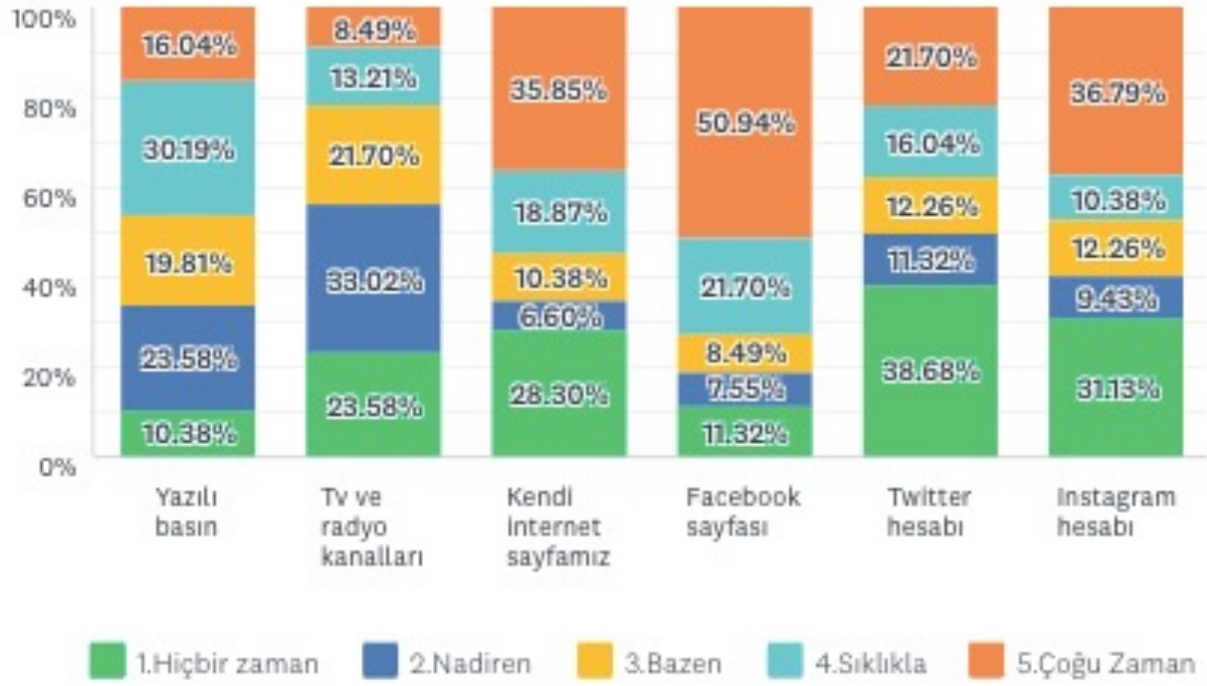
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Yıllık Bütçeleri

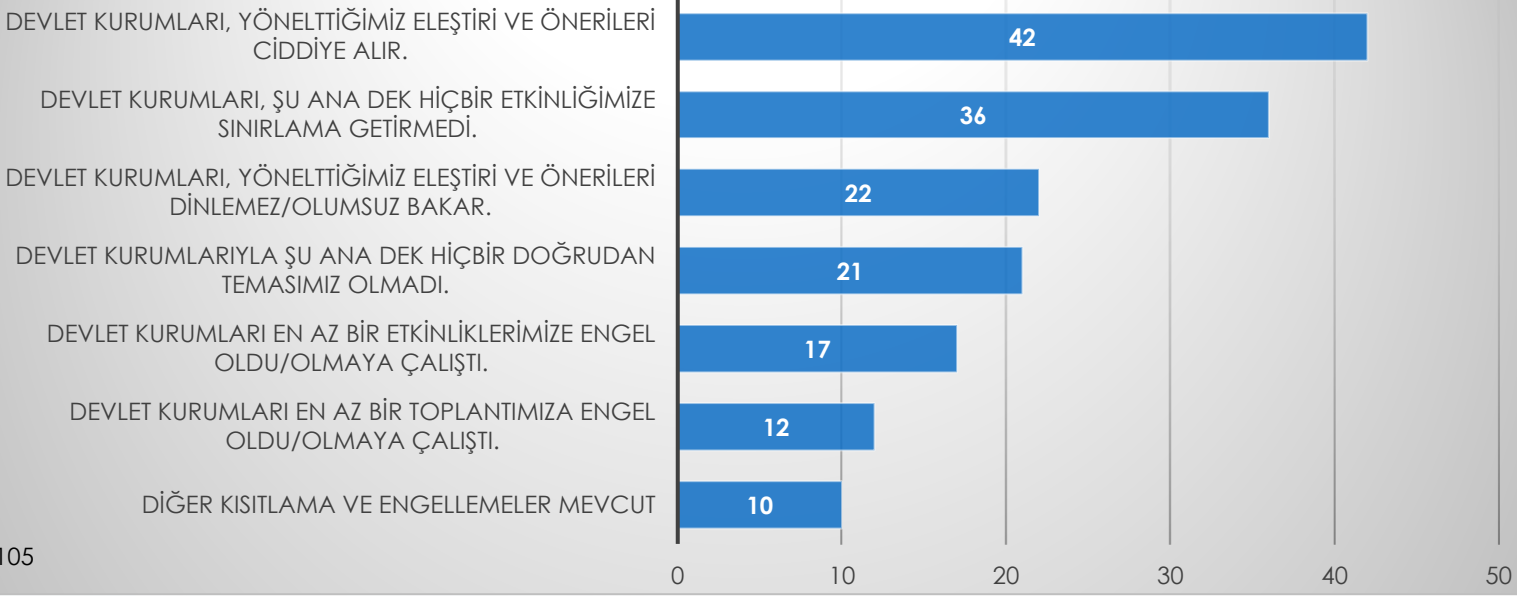
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Kaynakları

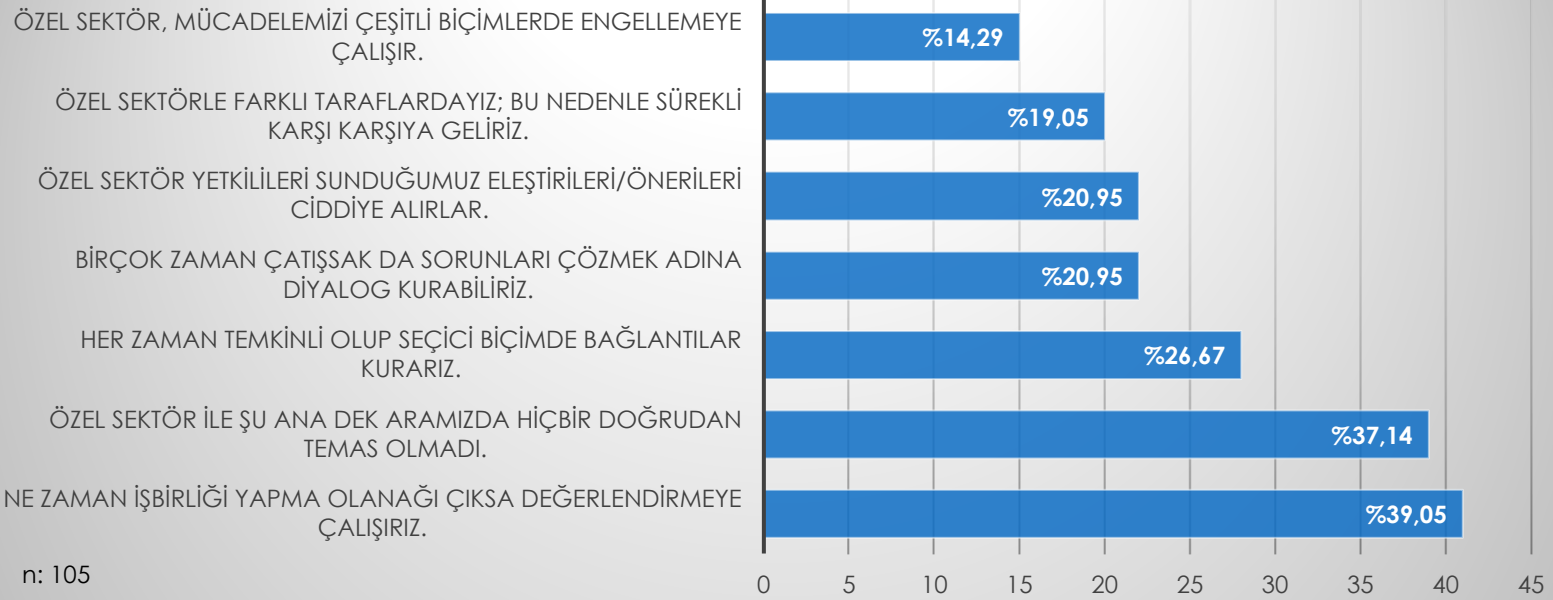
Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin İletişim Kurma Kanalları

Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Devlet Kurumları ile İlişkileri

Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Özel Sektör ile İlişkileri

Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Yerel Yönetimler ile İlişkileri

YEREL YÖNETİMLER İLE ŞU ANA KADAR HIÇ İLİŞKİMİZ OLMADI.

6,67%

YEREL YÖNETİMLER, BİZE MALİ VE DİĞER KONULARDA DESTEK SAĞLAR.

8,57%

YEREL YÖNETİMLER, BİZE FİKİR DANIŞIR AMA FAALİYETLERİNDE UYGULAMAYA KOYMAZ.

19,05%

YEREL YÖNETİMLERİN BİZE BAKIŞI GENELLİKLE OLUMSUZ VE MESAFELİDİR.

22,86%

YEREL YÖNETİMLER, BİZE HİÇBİR KONUDA FİKİR DANIŞMAZ.

32,38%

YEREL YÖNETİMLER, ÇALIŞTIĞIMIZ KONULARDA BİZE FİKİR DANIŞIR.

40,00%

KENT KONSEYLERİNDE VE DİĞER YEREL KURULLARDA YER ALIRIZ.

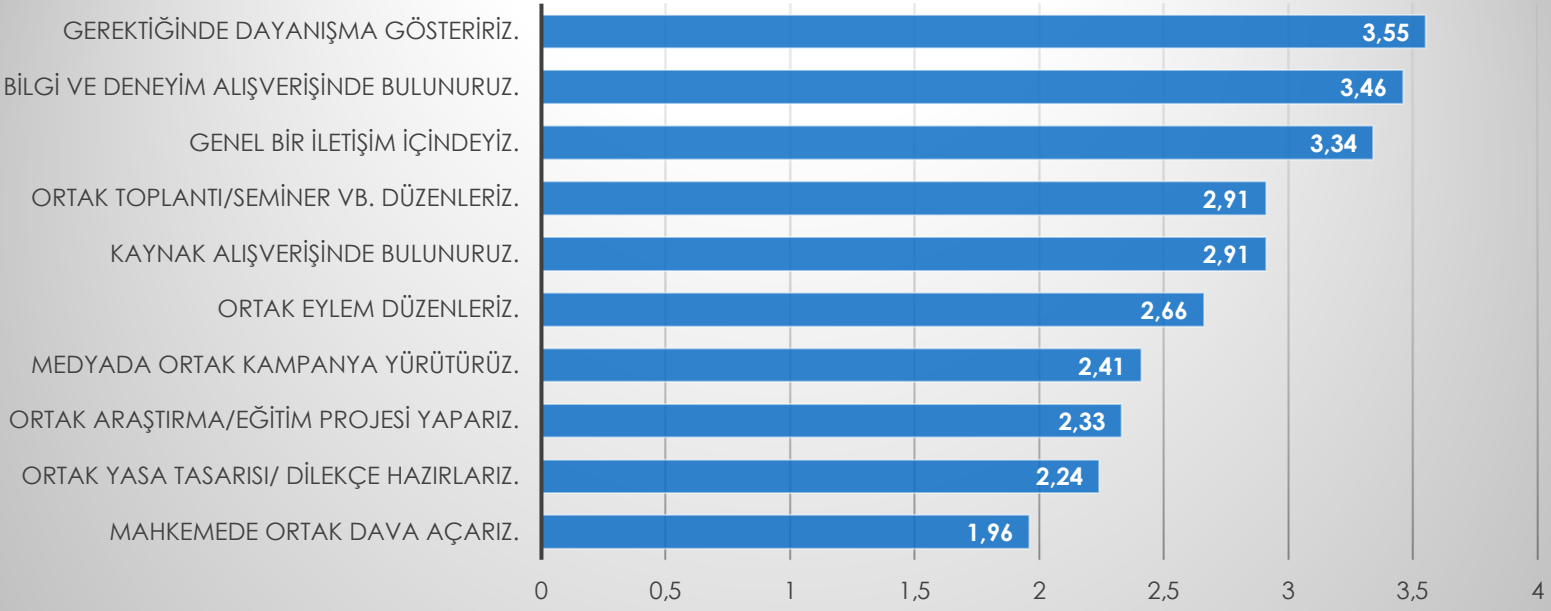
45,71%

YEREL YÖNETİMLER, KONUYA VE DURUMA GÖRE BİZE BAZEN OLUMLU, BAZEN OLUMSUZ YAKLAŞIR.

50,48%

n: 105

Ege Bölgesi'ndeki Yerel Çevreci Örgütlerin Diğer Ulusal ve Bölgesel Çevreci Kuruluşlar ile İlişkileri

Not: 5'li Likert ölçeği esas alınmıştır. Tablodaki değerler en yüksek 5 ve en düşük 1 arasındadır.

Özet

Bu araştırma, Ege Bölgesi'ndeki çevre mücadelesiyle ilgili önemli bulgular ortaya koymaktadır. Öncelikle, bölgedeki çevreci kuruluşların sayısı özellikle 2000'li yıllardan sonra artmıştır. Ege Bölgesi'ndeki çevreci örgütler genellikle kıyı şeridinde yoğunlaşmıştır. Bölgede profesyonel ve büyük sivil toplum örgütlerinden ziyade küçük, yerelde örgütlenen, finansal kaynağı, ofisi ve çalışanı olmayan veya çok az olan örgütlerin sayısı fazladır. Bölgedeki çevreci kuruluşlar genellikle orta ve üstü gelir sahibi kişiler tarafından desteklenmektedir. Kadınlar ve üniversite mezunlarının sayısı ortalamanın biraz üstündedir.

Toplumda çevre bilincini arttırmak ve kamuoyu oluşturmak bu kuruluşların en önemli amacı olarak ortaya çıkmıştır. Bu kuruluşların en sık başvurdukları araçlar ise çeşitli paydaşlarla görüşmek yapmak ve çevreci eğitim faaliyetleri düzenlemek olarak belirmektedir.

Verilen yanıtlara göre, bölgedeki çevreci kuruluşlar devlet kurumları ile ilişkilerini ortalama, özel sektör ile ise zayıf olarak nitelendirmektedirler. Bu örgütlerin yerel üretici birlikleri ile ilişkileri iyi, yerel yönetimlerle olan ilişkileri ise değişkendir. Bu kuruluşların ulusal çevreci kuruluşlar ve bölgedeki diğer çevreci kuruluşlar ile aralarındaki işbirliği ise kuvvetli değildir. Bölgedeki dayanışma kültürünün zayıflığı, iletişim eksikliği ve yöneticilerin tutumları anket katılımcıları tarafından çevreci kuruluşlar arasındaki işbirliği eksikliğinin en önemli sebepleri olarak görülmektedir.